

Advies

Algemene Raad

12 mei 2017

Advies bij het transitierglement voor de subsidiëring van culturele projecten met een regionale uitstraling

---

Op 24 april 2017 verzocht Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz de SARC om tegen uiterlijk 15 mei 2017 een advies te formuleren bij het transitierglement voor de subsidiëring van culturele projecten met een regionale uitstraling.

Een bijzondere werkgroep met vertegenwoordiging vanuit de Algemene Raad en de sectorraden Kunsten en Erfgoed en Sociaal-Cultureel Werk besprak dit reglement op 3 mei 2017. De Algemene Raad keurde het ontwerpadvies definitief goed via schriftelijke procedure .

1. Situering

Zoals voorzien in het decreet van 18 november 2016 houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies worden de culturele bevoegdheden van de provincies met ingang van 1 januari 2018 overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap. In het kader van die overdracht wordt een tijdelijk reglement opgezet voor de jaren 2018 en 2019, ter ondersteuning van culturele projecten met een regionale uitstraling. Deze tweejarige transitieperiode komt er in afwachting van het toekomstig decreet regionaal cultuurbeleid, dat een breder toepassingsgebied zal hebben dan het bedoelde reglement en dat de ondersteuning van regionale initiatieven vanaf 2020 verder zal verankeren.

Om de beoogde ‘warme overdracht’ van de provinciale bevoegdheden te realiseren wordt, naast dit transitierglement, ook voorzien in andere overgangsmatregelen. Voor organisaties die tot nog toe structurele ondersteuning ontvingen vanuit de provincies worden facultatieve subsidies ingeschreven in de Vlaamse begroting. Organisaties die provinciale middelen ontvingen aanvullend op de subsidies vanuit de Vlaamse decreten zullen een uitbreiding kennen van de enveloppes die hen binnen de decreten zijn toegekend.

2. Advies

2.1. Algemeen kader en doelstelling van het transitiereglement

De SARC stelt vast dat het transitiereglement onder de vorm van een projectoproep zonder decretale grond is uitgewerkt. Dit kan deels verklaard worden door de uitzonderlijke en complexe context waarbinnen het reglement tot stand komt en wellicht speelt ook het tijdsbestek een rol. Desalniettemin moet er voldoende rechtszekerheid geboden worden aan de aanvragers en de begunstigden.

Het reglement is opgevat als een overgangsmaatregel binnen het kader van de aangekondigde 'warme overdracht'. Het dient ook als dusdanig geduid en toegepast te worden. De reikwijdte, de ontvankelijkheidsvoorwaarden, de beoordelingscriteria evenals de evaluatie- en beslissingsprocedure mogen en kunnen dus niet als een voorafspiegeling van het toekomstig decreet regionaal cultuurbeleid gelezen worden.

Het instrument dient, als overgangsmaatregel, maximaal in te zetten op continuïteit. De SARC acht het belangrijk dat daarbij het complete beeld van de ondersteuning voor de culturele sectoren vanuit de provincies wordt gehanteerd. Daartoe is het noodzakelijk om zo snel mogelijk een duidelijk beeld te hebben van welke organisaties/activiteiten binnen de verscheiden overgangsmaatregelen worden opgevangen. Deze informatie dient absoluut voorafgaand aan de lancering van de oproep bekend te zijn zodat organisaties weten onder welke regeling ze vallen en er geen onnodige toeloop is op het reglement door organisaties die binnen de andere maatregelen worden meegenomen. De SARC adviseert om de organisaties zo snel mogelijk te informeren over hun situatie en ruimte te laten voor repliek zodat eventuele vergissingen bij de categorisering nog kunnen gecorrigeerd worden.

Aansluitend bij deze opmerking wenst de SARC ook te onderlijnen dat het begrip continuïteit breder moet ingevuld worden dan louter de continuering van de financiële ondersteuning via facultatieve subsidies en het transitiereglement. De SARC vraagt dat ook de eigen initiatieven en de omkadering en ondersteuning die door de provincies werden voorzien gedurende de tweejarige overgangperiode kunnen voortgezet worden. Het gaat onder meer, maar zeker niet uitsluitend, om initiatieven ter promotie en detectie van (jong) talent, vormingsactiviteiten, campagnes enz. De personeelsleden en werkingsmiddelen die worden overgedragen vanuit de provincies zouden hiervoor kunnen ingezet worden vanuit de expertise die doorheen de jaren op het provinciale niveau werd opgebouwd. Het risico is reëel dat, als er gedurende 2 jaar geen aandacht voor deze aspecten is, heel wat waardevolle elementen zullen verdwijnen die precies een solide basis vormen voor het decreet regionaal cultuurbeleid.

2.2. De bepalingen van het reglement

a. Toepassingsgebied

De SARC merkt op dat er verwezen wordt naar zowel sectoren als cultuurdomeinen. In het eerste geval lijkt de definitie in lijn te liggen met de bepaling van de cultuurpactwet. Het is echter niet helemaal duidelijk wat er onder de term 'cultuurdomeinen' mag verstaan worden. De SARC pleit voor een heldere en consequente terminologie om elk misverstand te vermijden.

In artikel 2 wordt onder c. en d. verwezen naar organisaties die niet in aanmerking komen voor ondersteuning binnen het reglement omdat zij bij naam in de begroting ingeschreven zijn of omdat ze structurele subsidies ontvangen voor hun werking binnen de Vlaamse decreten. Met het oog op een maximale continuïteit enerzijds en op voldoende openheid voor vernieuwing anderzijds, vraagt de SARC de beperkingen onder c. en d. te schrappen en te vervangen door één enkele uitsluitingscategorie.

De SARC stelt voor om alle organisaties uit te sluiten die in het kader van de overgangsmaatregelen en de 'warme overdracht' een facultatieve subsidie ontvangen voor de jaren 2018 en 2019 of die een structurele toevoeging van provinciale middelen krijgen op hun Vlaamse enveloppe. De SARC bepleit deze aanpassing om de uiteenlopende praktijken die de voorbije jaren in de provincies zijn gegroeid, onder meer met betrekking tot de aanvullende financiering ten aanzien van de Vlaamse decreten, te overstijgen. Tevens biedt deze aanpassing de lokale en regionale afdelingen van organisaties die op Vlaams niveau worden gesubsidieerd, alsnog de kans om van het reglement gebruik te maken. Ten slotte garandeert dit ook de toegang tot het reglement voor die organisaties (onder meer uit het sociaal-cultureel werk) die structurele Vlaamse ondersteuning genieten en voorheen ook provinciale projectmiddelen konden aanvragen, maar dat op basis van de huidige bepaling d. niet meer zouden kunnen.

b. Ontvankelijkheidsvoorwaarden

Enkel rechtspersonen (privaatrechtelijk en publiekrechtelijk) met een niet-commercieel karakter komen in aanmerking om een aanvraag in te dienen. De SARC vraagt om de toegang tot het reglement uit te breiden voor de feitelijke verenigingen. Deze spelers dragen vaak vernieuwende en experimentele initiatieven, met name binnen de amateurkunsten. Door hen uit te sluiten komt niet enkel de continuïteit ten aanzien van de huidige situatie in het gedrang, maar dreigt bovendien een verschraving van het landschap waardoor het decreet regionaal cultuurbeleid een minder sterke start zal kunnen nemen.

Het reglement voorziet in een maximum duurtijd van 1 jaar voor een project. De SARC acht het belangrijk om te verduidelijken wanneer projecten moeten/mogen van start gaan.

De SARC stelt zich in het algemeen de vraag of de vooropgestelde timing haalbaar zal zijn. De raad is immers overtuigd dat er voldoende tijd moet uitgetrokken worden om de sector te informeren. Het lijkt bovendien aan te raden om voor de communicatie naar de doelgroep maximaal gebruik te maken van de provinciale contactpersonen die vertrouwd zijn met de organisaties en hun situatie op het terrein.

Er zijn twee indiendata aangekondigd, respectievelijk op 1 oktober 2017 (voor het jaar 2018) en op 1 oktober 2018 (voor het jaar 2019). De SARC stelt voor die data met minstens één maand op te schuiven, respectievelijk 1 november 2018 en 1 november 2019. Verder vraagt de raad met aandrang om minstens één tussentijdse indiendatum in te lassen, gezien de korte tijdspanne voor de eerste oproep, maar eveneens om voldoende te kunnen inspelen op de dynamiek die eigen is aan het bovenlokale niveau. Als bijkomende indiendatum kan 1 april 2018 vooropgesteld worden.

c. Beoordelingscriteria

De SARC stelt vast dat de beoordelingscriteria vrij vaag zijn geformuleerd. Het reglement verduidelijkt niet hoe deze criteria zullen gehanteerd worden. 'Duurzaamheid', 'transversaal karakter', 'cultureel ondernemerschap' zijn stuk voor stuk brede concepten die op heel uiteenlopende wijze invulling kunnen krijgen. De raad vraagt meer duiding bij de criteria te voorzien als houvast voor de indienende organisaties.

d. Evaluatie en beslissing

Het reglement bepaalt dat de beoordeling van de dossiers in eerste instantie gebeurt door de administratie. Er is voorzien in de mogelijkheid om extern advies in te winnen. De SARC is van oordeel dat er best zo veel mogelijk extern advies wordt gebruikt. Het is bovendien noodzakelijk om, onder meer in het kader van de evaluatie van het reglement, te voorzien in de nodige transparantie en terugkoppeling over de beslissingen.

De SARC wil graag suggereren om de voormalige medewerkers van de provinciale administraties, waar mogelijk, bij de aanvraag- en beoordelingsprocedure te betrekken. Hun ervaring en expertise kan een betekenisvolle bijdrage vormen. Zij kunnen (potentiële) aanvragers begeleiden en beschikken ook over relevante kennis voor de beoordeling van de dossiers. Uiteraard is het van belang om ervoor te zorgen dat er expertise met betrekking tot de verschillende (deel)sectoren kan ingezet worden bij de beoordeling.

De raad benadrukt dat de beoogde doelgroepen zeer divers zijn: er zijn organisaties die enkel met vrijwilligers werken, maar er zijn evengoed (semi-)professionele organisaties. Dit zal zich ook vertalen in de dossiers. Het is belangrijk om bij de beoordeling hiermee rekening te houden. Om de organisaties een houvast te bieden, maar ook om de beoordelingsprocedure te faciliteren bepleit de SARC het gebruik van een sjabloon voor het aanvraagdossier.

De SARC bepleit een maximum bedrag per begunstigde per jaar van bijvoorbeeld 40.000 euro, vanuit de bezorgdheid om een voldoende brede waaier projecten in diversiteit en aantal te kunnen ondersteunen. Anderzijds moet een dergelijke grens ook verhinderen dat (een te groot aandeel van) de beschikbare middelen naar slechts een handvol grote projecten zou gaan.

Voorts vraagt de SARC om, rekening houdend met de suggestie om minstens één extra indiendatum te voorzien, een spreiding van het budget te verzekeren waarbij bv. maximaal 50% van de beschikbare middelen in de eerste ronde worden toegekend.

e. Uitbetaling en uitvoering van de projectsubsidie

Indien de toegekende subsidie 60% lager ligt dan het gevraagde bedrag, dient de begunstigde een aangepast projectplan op te maken. Het reglement vermeldt evenwel niet binnen welke termijn dit aangepast plan moet opgemaakt worden. De SARC vraagt dit te verduidelijken. Tevens merkt de SARC op dat het niet de bedoeling mag zijn om bijkomende planlast te creëren voor de aanvragers.

De SARC wenst ten slotte voor te stellen om, in lijn met de hierboven gesuggereerde maximum grens per begunstigde, alle subsidies in één keer uit te betalen na de beslissing tot toekenning. Dit komt zowel de administratie als de begunstigde ten goede.

De SARC vindt het belangrijk om de overdracht van de culturele bevoegdheden van de provincies mee te kunnen opvolgen. Hij onderschrijft het principe van de ‘warme overdracht’ en hanteert dit als toetssteen voor de formulering van zijn advies. Vanuit dit perspectief heeft de raad een aantal fundamentele vragen en opmerkingen bij het transitierglement. Het pleidooi voor continuïteit vormt de rode draad in dit advies.

Met het oog op continuïteit is het noodzakelijk dat het complete beeld van de overgangsmaatregelen helder is alvorens de oproep wordt gelanceerd. Elke organisatie moet kunnen inschatten onder welke maatregel zij zal vallen. Bovendien bepleit de SARC ook een interpretatie van continuïteit die breder is dan louter de financiële ondersteuning.

De SARC vraagt om het toepassingsgebied aan te passen zodat meer organisaties toegang hebben tot het reglement, zij het nog steeds vanuit het continuïteitsprincipe. Verder vraagt de raad dat ook feitelijke verenigingen in aanmerking kunnen komen. Hij wijst tevens op de krappe timing en dringt aan op minstens één bijkomende indiendatum. De raad dringt eveneens aan op een verduidelijking van de beoordelingscriteria en -procedure. Ten slotte bepleit de raad ook een maximum bedrag van ca. 40.000 euro per begunstigde per jaar.

Namens de Algemene Raad

Luk Verschueren, voorzitter

Gaëtan Poelman, secretaris

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed

Herman Baeten, voorzitter

Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter

Lieselotte Moortgat, secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

Frie De Greef, voorzitter

Dirk Verbist, ondervoorzitter

Liesbeth Lemiere, secretaris